УДК 811.161.2’282.2’373.611’373.231(477.82)

Оксана Нестерчук

СЛОВОТВІР ЖІНОЧИХ ВАРІАНТІВ ІМЕН У ПРИБУЗЬКИХ ГОВІРКАХ

У статті проаналізовано творення жіночих варіантів імен прибужан, що постали внаслідок суфіксації від повної та усіченої основи офіційних імен, усічення та усічено-суфіксальних способів з їх різними комбінаціями. Крім цього, виявлено деривати лексичного творення. Зафіксовано одиничні варіанти, що належать конкретному носієві імені з найрізноманітнішими засобами вираження.

Ключові слова: жіночі варіанти імен, пестливі, збільшено-згрубілі, нейтральні суфікси, продуктивні типи.

Давно вже помічено, що мовлення жінок-діалектоносіїв досить відчутно відрізняється від чоловічого, що засвідчують і словотвірні варіанти особових власних імен. У розмовах чи то з близькими, чи з незнайомими людьми жінки більш багатослівні та говіркіші за чоловіків. Їхньому мовленню властива емоційність та багата синонімія, виразніша описовість, здатність до творення нових слів, зокрема оказіоналізмів. Усе це можна простежити і серед варіантів особових власних імен.

Постановка наукової проблеми та її значення. На сучасному етапі в кожному регіоні України популярні різні офіційні імена та їхні словотвірні варіанти, крім цього, існує ще й «мода». Одні з імен продуктивні на одній території, а інші малопродуктивні або зовсім не функціонують з такими формантами, тому дослідження неофіційних імен дозволяє виділити оригінальні словотвірні типи кожного регіону.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Прибузькі говірки побутують на території Іваничівського, Володимир-Волинського, Любомльського та Шацького районів Волинської області і сусідять з говірками по той бік Західного Бугу на території Республіки Польща, що, безперечно, привнесло свій відбиток і в місцевий іменни́к. Словотвір варіантів імен цієї території малодосліджений, частково матеріал з цього регіону вміщений у «Словнику варіантів власних імен північно-західної України» [2] та проаналізований у статті «Варіанти власних імен у прибузьких говірках» С. К. Богдан [1] з декількох населених пунктів Шацького району.

Пропоновані варіанти власних особових імен записано експедиційним методом у 17 населених пунктах чотирьох районів Волинської області упродовж 2010–2011 років.

Мета дослідження – словотвірний аналіз власних варіантів імен прибужанок. Жіночий прибузький іменний репертуар здебільшого збігається із загальноукраїнським іменним творенням, однак він варіюється, виявляючи свою специфічну особливість. Крім цього, зафіксовано одиничні варіанти імен, ужиті для ідентифікації особи.

© Нестерчук О., 2015

У зв'язку з визначеною метою, поставлено **завдання**: визначити способи творення варіантів особових імен, акцентуючи увагу на загальновживаних та ідентифікаційних словотворчих засобах; встановити продуктивність словотвірних типів неофіційних іменних назв. Виявити одиничні варіанти імен, вжиті для ідентифікації особи та запозичення з інших мов.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження.

Суфіксація варіантів жіночих імен від повних основ

Цей спосіб досить продуктивний для творення жіночих варіантів імен, для якого використані такі суфікси:

-ечк-а: *Мар'ійечка* (Мшв Лбм); **-к-а:** *Варва́рка*, *Васил'ínка*, *В'ірка* ‖ *В'е́рка*, *В'еру́н'ка*, *Гали́нка*, *Ган:у́с'ка*, *Гурпи́ᵉнка*, *Зо́їка*, *Іри́нка* ‖ *Йари́нка*, *Йе́вка*, *Кали́нка*, *Катири́нка*, *Лари́ска*, *Л'удми́лка*, *Мари́нка*, *Мар'íїка*, *Марйа́нка*, *Мутру́нка*, *Над'íїка*, *Н'ínка*, *Оксе́н'ка* ‖ *Окса́нка*, *Оле́нка* ‖ *Ул'е́нка* ‖ *Вул'е́нка*, *Павл'ínка*, *Пол'ínка*, *Русла́нка*, *Св'ітла́нка*, *Солом'íїка*, *Соф'íїка*, *Степан'íїка* < Степанія, *Тама́рка*, *Тет'а́нка*, *Ул'а́нка*, *Федо́рка*, *Христи́нка* (у багатьох н.пп.); **-он'к-а:** *В'íрон'ка* (Млт Ів), *Гали́нон'ка* (Брж Лбм), *Йари́нон'ка* (Бжн Ів), *Катери́нон'ка* (Мшв Лбм), *Окса́нон'ка* (Бжн Ів, Брж Лбм), *Св'ітла́нон'ка* (Бжн Ів), *Тама́рон'ка* (Бжн Ів), *Тет'а́нон'ка* (Бжн Ів), *Христи́нон'ка* (Бжн Ів); **-ох-а:** *Марто́ха* (Збж, Мшв, Мшн Лбм, Плм, Свт Шц); **-очк-а:** *В'е́рочка (*Млт Ів), *Гали́ночка* (Бжн Ів, Глв Лбм), *Га́н:очка* (Глв Лбм), *Іри́ночка* ‖ *Йари́ночка* (Бжн Ів), *Окса́ночка* (Бжн, Млт Ів, Лск В-В, Брж, Глв Лбм), *Оле́ночка* (Брж, Мшв Лбм), *Павл'íночка* (Глв Лбм), *Св'ітла́ночка* (Бжн Ів), *Тама́рочка* (Бжн Ів, Лск В-В), *Те́кл'очка* (Свт Шц), *Тет'а́ночка* (Бжн Ів), *Ул'а́ночка* (Свт Шц), *Христи́ᵉночка* (Бжн, Млт Ів, Свт Шц); **-ошк-а:** *Марто́шка* (Збж, Мшн Лбм); **-ул'-а:** *В'ірý л'а* (Мшв Лбм), *Ін:у́л'а* (Мшв Лбм), *Н'інýл'а* (Уст В-В); **-ун-а:** *В'ірý н'а* (Млт Ів, Збж, Мшв, Лбм), *Йевý н'а* (Мшн Лбм); **-ус'-а:** *Ал:у́с'а* (Бжн Ів), *В'еру́с'а* ‖ *В'ірý с'а* (Млт Ів, Мшв Лбм), *Ган:у́с'а* (Бжн Ів), *Мартý с'а* (Мшн Лбм), *Н'інý с'а* (Бжн Ів, Уст В-В), *Оленý с'а* (Мшв Лбм); **-ц'-а:** *Га́л'ц'а* (Збж Лбм), *Йе́вц'а* (Лтв Ів, Мшн Лбм), *Н'íнц'а* (Збж Лбм), *Тама́рц'а* (Бжн Ів, Свт Шц); **-чик:** *В'íрчик* (Млт Ів, Мшв Лбм), *В'ірý нчик* (Млт Ів, Мшв Лбм), *Гал'íнчик* (Млт Ів), *Мар'íїчик* (Мшв Лбм), *Над'íїчик* (Млт Ів), *Окса́нчик* (Млт Ів), *Солом'íїчик* (Млт Ів).

Виявлено 11 суфіксів, які вживані також і в інших регіонах. Серед них *-ох-а*, *-ул'-а* надають згрубілості варіантам імен, інші – пестливості.

Суфіксація варіантів жіночих імен від усічених основ

Ще більшу активність виявляють суфікси для творення варіантів імен прибужанок від усічених основ, пор.:

-ав-а: *Л'уба́ва* (Свт Шц); **-ан'-а:** *Л'уба́н'а* (Лск В-В), *Ол'а́н'а* (Брж Лбм); **-ар-а:** *Жен'а́ра* (Злс Шц); **-ас'-а:** *В'іка́с'а* < Віка < Вікторія (Мшв Лбм); *В'іта́с'а* (Мшв Лбм), *Йул'а́с'а* (Бжн Ів), *Наста́с'а* (Брж Лбм); **-аш-а:** *Л'уба́ша* (Мшн Лбм), *Ман'а́ша* (Мшв Лбм); **-дз'-а:** *Га́ндз'а* (Лтв, Млт Ів, Глв, Збж, Ст Смл Лбм, Злс, Плм Шц), *Л'о́дз'а* < Ліда (Бжн Ів), *Н'íндз'а* (Ст Смл); **-з'-а:** *На́з'а*

< Надя (Грх, Збж Лбм); **-ен′к-а:** *Гал′у́сен′ка* (Бжн Ів), *Катру́сен′ка* (Брж Лбм), *Л′у́сен′ка* < Люся < Олюся (Бжн Ів), *О́лен′ка* (Бжн Ів, Лск В-В, Глв Лбм), *Ол′у́нен′ка* < Олюня (Бжн Ів), *Ол′у́сен′ка* < Олюся (Бжн Ів); **-ечк-а:** *Га́лечка* (Бжн Ів), *Ксе́нечка* (Бжн Ів), *Л′у́сечка* < Люся < Людмила (Бжн Ів), *О́лечка* (Бжн Ів, Лск В-В), *Ол′у́нечка* (Бжн Ів), *Св′ітý́сечка* (Млт Ів), *Соф′ійечка* (Мшв Лбм), *Та́н′ечка* (Бжн Ів, Свт Шц), *Хри́стечка* (Бжн Ів); **-ик:** *Іру́сик* < Іруся (Мшв Лбм), *Ма́шик* (Мшв Лбм), *Тан′у́шик* (Мшв Лбм); **-ин-а:** *Ганусі́на* < Гануся (Млт Ів), *Марусі́на* < Маруся (Лск В-В, Брж, Глв, Мшв Лбм); **-инк-а:** *Ол′у́шинка* (Брж Лбм), *Тан′у́шин′ка* (Брж Лбм); **-ис′к-о:** *Вал′о́пис′ко* < Вальопа < Валя (Мшв Лбм); **-ишч-е:** *Л′е́нишче* (Брж Лбм), *Оксáнишче* (Брж Лбм); **-ік-а:** *Сол′і́ка* < Соля < Соломія (Млт Ів); **-іс′к-а:** *Ган′і́с′ка* < Аніса (Нв Лшн Ів, Глв Лбм); **-іц-а:** *Ман′і́ца* < Маня (Збж Лбм); **-ічк-а:** *Га́н′ічка* (Млт Ів), *Іру́н′ічка* (Брж Лбм), *Іру́с′ічка* (Брж Лбм), *Йу́л′ічка* (Млт Ів, Мшв, Ст Смл Лбм), *Л′і́л′ічка* (Нв Лшн Ів), *Ма́н′ічка* (Мшв Лбм), *Ма́рйічка* < Мар'я < Марія (Глв Лбм), *О́л′ічка* (Брж, Ст Смл Лбм), *Та́н′ічка* (Лск В-В, Брж, Глв, Ст Смл Лбм); **-ин′к-а (-ін′к-а):** *Ка́т′ін′ка* (Нв Лшн Ів, Брж Лбм), *Л′і́л′ін′ка* (Нв Лшн Ів), *Мару́син′ка* < Маруся (Брж Лбм), *На́д′ін′ка* (Млт Ів, Брж Лбм), *На́ст′ін′ка* (Брж, Глв Лбм), *О́л′ін′ка* (Брж Лбм); **-к-а:** *Ан′і́с′ка* < Аніся < Онисія, *Анто́с′ка*, *Ва́л′ка*, *Вал′у́шка*, *Ва́с′ка* < Вася < Василина, *В′ікýшка*, *Га́л′ка* ‖ *Га́лка*, *Гал′у́н′ка*, *Гал′у́с′ка*, *Га́н′ка*, *Гу́л′ка* < Уляна, *Ду́н′ка* < Євдокія, *Ду́с′ка* < Євдокія, *Же́н′ка*, *З′ін′ка* < Зінаїда, *Зо́н′ка* < Софія, *Зо́с′ка*, *І́рка*, *Іру́н′ка, Іру́с′ка*, *Йевге́н′ка*, *Йу́л′ка*, *Йухи́мка*, *Ка́с′ка* < Катерина, *Ка́т′ка*, *Кла́вка*, *Ксе́н′ка*, *Л′і́дка*, *Л′ідý́с′ка*, *Л′і́нка* < Аліна, *Л′у́бка*, *Л′у́дка*, *Ма́н′ка*, *Мару́с′ка*, *Мирó́с′ка*, *Мо́т′ка*, *На́д′ка*, *Над′у́с′ка*, *Над′у́шка*, *Наста́с′ка*, *Ната́лка*, *На́тка* < Наталія, *Не́л′ка*, *О́л′ка* ‖ *Го́л′ка*, *Ори́с′ка*, *Пала́жка* < Пелагія, *По́л′ка* < Поліна, *Пр′і́с′ка* < Єфросинія, *Ра́йка*, *Ри́пка* < Горпина, *Са́н′ка* < Оксана, *Св′е́тка*, *Св′ету́лка*, *Со́н′ка*, *Сте́пка*, *Та́н′ка*, *Тан′у́с′ка*, *Тан′у́шка*, *То́мка*, *То́н′ка*, *Фа́н′ка* < Фаїна, *Федó́с′ка* < Феодосія, *Фró́с′ка* < Фрося < Єфросинія (у багатьох н.пп.); **-ок:** *Л′ено́к* (Брж, Мшв Лбм); **-ок-а:** *Гал′о́ка* (Збж Лбм); **-он-а:** *Наст′о́на* (Брж Лбм); **-он′к-а:** *В′і́тон′ка* (Бжн Ів), *Гал′у́тон′ка* (Бжн Ів), *Га́лон′ка* (Бжн Ів), *І́рон′ка* (Бжн Ів), *Л′у́дон′ка* (Бжн Ів), *Ксе́нон′ка* (Бжн Ів), *Ната́лон′ка* (Бжн, Нв Лшн Ів, Брж, Мшв Лбм), *Ол′у́тон′ка* (Бжн Ів), *То́мон′ка* (Бжн Ів); **-оп-а:** *Вал′о́па* (Мшв Лбм); **-ос′-а:** *Ган′ó́с′а* (Збж Лбм); **-ох-а:** *Вал′о́ха* (Мшв Лбм), *Гал′о́ха* (Глв Лбм), *Гандз′о́ха* (Глв Лбм), *Кат′о́ха* (Брж, Мшв Лбм), *Ман′о́ха* (Збж Лбм), *Надз′о́ха* (Грх Лбм), *Наст′о́ха* (Брж, Глв Лбм), *Тан′о́ха* (Брж Лбм); **-оц-а:** *Гал′о́ца* (Збж, Ст Смл Лбм); **-очк-а:** *Ва́л′очка* (Мшв Лбм), *В′і́точка* (Бжн Ів, Мшв Лбм), *Га́лочка* (Бжн, Млт Ів, Лск В-В, Брж, Глв Лбм), *Гал′у́точка* (Бжн Ів), *Га́н′очка* (Глв Лбм), *І́рочка* (Бжн Ів, Глв, Мшв Лбм), *Йу́л′очка* (Мшв Лбм), *Кса́ночка* (Бжн Ів, Мшв Лбм), *Л′і́дочка* (Лск В-В, Мшн Лбм), *Л′е́ночка* (Нв Лшн Ів, Брж, Грх, Мшв, Мшн Лбм, Свт Шц), *Л′у́бочка* (Лск В-В), *Л′у́до^{у}чка* (Млт, Нв Лшн Ів), *Ма́н′о^{у}чка* < Маня < Марія (Брж, Глв, Грх, Мшв Лбм), *Ната́лочка* (Бжн, Млт, Нв Лшн Ів, Лск В-В, Глв, Мшв Лбм), *На́точка* (Мшв Лбм), *Ол′у́точка* (Бжн Ів), *Св′е́точка* (Нв Лшн Ів, Лск В-В), *Та́н′очка* (Брж Лбм), *То́мочка* (Бжн Ів, Лск В-В); **-ошк-а:** *Гал′о́шка*

(Мшв, Ст Смл Лбм); **-ул′-а:** *В′ікýл′а* < Віка < Вікторія (Брж, Мшв Лбм), *В′ітýл′а* < Віта < Вікторія (Мшв Лбм), *Св′етýл′а* (Свт Шц), *Томýл′а* < Тома < Тамара (Бжн Ів); **-ун′-а:** *Валýн′а* (Грх, Мшв, Мшн, Столинські Смолярі Лбм), *В′ікýн′а* < Віка < Вікторія (Брж, Мшв Лбм), *Гал′ýн′а* (Млт Ів, Лск, Уст В-В, Брж, Грх, Мшн, Столинські Смолярі Лбм), *Гандз′ýн′а* (Злс Шц), *Гол′ýн′а* ‖ *Ул′ýн′а* < Оля (Бжн, Млт Ів, Лск В-В, Брж, Грх Лбм), *Ірýн′а* (Бжн Ів, Лск В-В, Мшв Лбм), *Кат′ýн′а* (Лск В-В, Грх, Мшв Лбм), *Л′ідýн′а* (Збж Лбм), *Ман′ýн′а* (Збж Лбм), *Над′ýн′а* (Млт Ів, Уст В-В), *Настýн′а* (Бжн Ів, Брж, Зпл, Мшн Лбм), *Натал′ýн′а* (Млт Ів), *Наташýн′а* (Лск В-В), *Св′ітýн′а* (Грх Лбм), *Текл′ýн′а* (Свт Шц), *Томýн′а* (Бжн Ів), *Христýн′а* (Бжн Ів); **-ур-а:** *Над′ýра* (Ст Смл Лбм); **-ус′-а:** *Вал′ýс′а* (Млт Ів, Мшв Лбм), *Варýс′а* (Мшн Лбм), *В′ікýс′а* (Брж, Мшв Лбм), *Гал′ýс′а* (Лск В-В, Млт Ів, Брж Лбм), *Ганýс′а* (Млт Ів, Мшн, Ст Смл Лбм), *Ірýс′а* (Бжн Ів, Лск В-В, Брж, Глв, Мшв, Мшн Лбм), *Катрýс′а* (Нв Лшн Ів, Лск В-В, Брж, Грх, Мшв, Мшн Лбм), *Л′енýс′а* (Бжн Ів, Мшв Лбм), *Л′ідýс′а* (Збж Лбм), *Л′ілýс′а* (Нв Лшн Ів), *Л′ін′ýс′а* < Ліна < Аліна (Лск В-В), *Л′удýс′а* (Бжн Ів), *Ман′ýс′а* < Маня < Марія (Лск В-В), *Над′ýс′а* (Млт Ів, Брж Лбм), *Настýс′а* (Брж, Глв, Збж Лбм, Свт Шц), *Натýс′а* < Ната < Наталія (Млт Ів, Лск В-В, Брж, Глв, Мшв Лбм), *Ол′ýс′а* (Бжн, Млт Ів, Брж, Глв Лбм), *Св′ітýс′а* (Млт Ів), *Тан′ýс′а* (Лск В-В, Брж, Грх Лбм), *Томýс′а* (Бжн Ів), *Христýс′а* (Бжн, Млт Ів); **-ут-а:** *Ан′ýта* (Збж, Мшн Лбм), *Гал′ýта* (Бжн Ів), *Ол′ýта* (Бжн Ів); **-ух-а:** *Вал′ýха* (Мшв Лбм), *Кат′ýха* (Млт Ів, Брж, Мшв Лбм), *Над′ýха* (Млт Ів), *Наст′ýха* (Брж Лбм), *Ол′ýха* (Глв Лбм), *Тан′ýха* (Млт, Нв Лшн Ів, Уст В-В, Глв, Мшв Лбм), *Христýха* (Млт Ів); **-уш-а:** *Вал′ýша* (Млт Ів, Мшв, Мшн, Ст Смл Лбм), *В′ікýша* (Брж Лбм), *Кат′ýша* (Брж, Мшв, Мшн Лбм), *Над′ýша* (Бжн, Млт Ів), *Настýша* (Брж Лбм, Свт Шц), *Ол′ýша* (Брж Лбм), *Тан′ýша* (Бжн, Млт Ів, Глв, Мшв, Ст Смл Лбм); **-ц′-а:** *Гáл′ц′а* (Збж Лбм), *Íнц′а* (Мшв Лбм), *Íрц′а* (Мшв Лбм), *Йýл′ц′а* (Мшв Лбм), *Л′ýбц′а* (Збж, Мшн Лбм), *Ол′ýнц′а* (Брж Лбм); **-ч-а:** *Тáн′ч′а* (Мшв Лбм); **-чик:** *Вал′ýнчик* (Млт Ів), *В′ікýнчик* (Мшв Лбм), *В′ітýл′чик* (Мшв Лбм), *Íрчик* (Лск В-В, Глв, Мшв Лбм), *Ірýнчик* (Мшв Лбм), *Йýл′чик* (Млт Ів, Мшв Лбм), *Л′éнчик* (Нв Лшн Ів, Брж, Мшв Лбм), *Óл′чик* (Брж Лбм), *Тáн′чик* (Мшв Лбм); **-ш-а:** *Íрша* < Іра (Мшв Лбм).

Для творення демінутивних варіантів використано 23 суфікси, що надають імені здрібніло-пестливий відтінок у значенні: *-ав-а, ан′-а, -ас′-а, -аш-а, -ен′к-а, -ечк-а, -ик, -ин-а, -инк-а, -ічк-а, -ин′к-а, -к-а, -ок, -он′к-а, -очк-а, -ошк-а, -ул′-а, -ун′-а, -ус′-а, -ут-а, -уш-а, -ц′-а, -чик*; 13 суфіксів із згрубілим відтінком: *-ар-а, -дз′-а, -ис′к-о, -ишч-е, -ік-а, -іц-а, -ок-а, -он-а, -оп-а, -ос′-а, -ох-а, -оц-а, -ч-а*. Нейтральними щодо емоційного забарвлення варіанти імен із суфіксами *-з′-а* (*Л′із′а*), *-ух-а* (*Вал′ýха, Над′ýха, Тан′ýха*)**,** *-ш-а* (*Íрша*).

Аферeза та аферeза із суфіксацією в утворенні жіночих варіантів імен

Виявлено всі три способи усічення офіційних імен (аферeза, синкопа, апокопа) та їхні різні комбінації. Усічення імені відбувається у довгих офіційних іменах, де найчастіше відпадає початковий голосний та кінцевий *-ія*, як результат цього процесу жіночі варіанти імен послідовно мають закінчення *-а* (орфографічно *а* та *я*).

Ксéн′а < Окссня (Лск В-В, Ст Смл Лбм), *Л′íна* < Аліна (Лск В-В), *Н′íла* < Неоніла (Зпл Лбм), *Н′ýс′а* < Гануся (Мшн Лбм), *Н′ýха* < Танюха (Мшв Лбм), *Н′ýша* < Танюша (Мшв Лбм), *Сáн′а* < Оксана (Бжн, Лтв Ів), *Тáн′а* (Лск В-В, Грх, Зпл, Мшв, Ст Смл Лбм В).

-к-а: *Лейáнка* ‖ *Л′йáнка* < Уляна (Злс, Плм Шц).

Аферeза з різними комбінаціями в утворенні жіночих варіантів імен

Настáс′а < Анастасія (Збж Лбм), *Пр′íс′а* < Єфросинія (Збж Лбм), *Фрóс′а* < Єфросинія (Збж Лбм, Свт Шц).

-к-а: *Гáпка* < Агафія (Бжн Ів, Збж Лбм, Злс, Пдм, Плм, Свт Шц), *Фрóс′ка* < Єфросинія (Бжн Ів); **-н′-а:** *Дýн′а* < Євдокія (Уст В-В, Плм, Свт Шц); **-с′-а:** *Дýс′а* < Євдокія (Свт Шц).

Синкопа в утворенні жіночих варіантів імен

Лéс′а < Лариса (Бжн, Лтв Ів, Мшв Лбм, Злс, Пдм, Плм, Свт Шц), *Нéл′а* < Неоніла (Лтв Ів, Злс, Плм Шц), *Н′ýс′а* < Наталюся (Брж Лбм), *Н′ýша* < Наталюша (Брж Лбм), *Рýл′а* < Руслана (Глв Лбм), *Фáн′а* < Фаїна (Бжн Ів).

-а (суфікс-флексія): *Áс′а* < Анастасія (Брж, Мшн Лбм), *В′íта* < Вікторія (Бжн Ів, Брж Лбм), *Пóл′а* < Павліна (Глв Лбм).

Апокопа з різними комбінаціями в утворенні жіночих варіантів імен

-а (суфікс-флексія): *Ан′íс′а* < Анісія, *Вáл′а*, *Вáр′а*, *Вáс′а*, *Вас′íл′а* < Василина, *Гáл′а*, *Гáн′а*, *Дáра* < Дарина, *Дáрйа*, *З′íна*, *Íра*, *Йевгéн′а*, *Йевдóха* < Євдокія, *Йýл′а*, *Йухúᵉма*, *Кáт′а*, *Катéра* < *Катерина*, *Кáтр′а*, *Клáва*, *Лáра* < Лариса, *Л′íда*, *Л′ýба*, *Л′ýда*, *Мáрйа* < Марія, *М′íл′а* < Меланія, *М′íра*, *Мирóс′а*, *Мóт′а* < Мотрона, *Мóтр′а*, *Нáд′а*, *Нáта*, *Натáл′а*, *Ól′а*, *Палáз′а* < Пелагія, *Парáс′а*, *Парáска*, *Пóл′а* < Пелагія, *Пóл′а* < Поліна, *Рáйа*, *Св′éта*, *Слáва* < Ярослава, *Сóл′а* < Соломія, *Стéпа*, *Тайíс′а*, *Тóма*, *Федóс′а* < Феодосія, *Ýл′а* ‖ *Гýл′а* < Уляна, *Уст′а* < Устима, *Хрúст′а* (у багатьох н.пп.); **-ин-а:** *Степанúна* < Степанія (Злс, Плм, Свт Шц); **-ис′-а:** *Марúс′а* < Марія (Лск В-В, Мшв, Мшн Лбм); **-к-а:** *Антóн′ка* ‖ *Антúн′ка* < Антоніна (Мшн Лбм, Свт Шц), *Вáрка* (Грх, Мшн Лбм, Злс, Пдм, Плм, Свт Шц), *Васил′íка* (Плм Шц), *Дáрка* (Бжн, Лтв Ів, Грх, Мшн Лбм), *Дóмка* ‖ *Дúмка* (Бжн, Лтв Ів, Пдм, Свт Шц), *Мар′íчка* (Млт Ів, Лск В-В, Мшв Лбм, Ст Смл Лбм), *Палáжка* (Бжн, Лтв Ів, Збж Лбм) (пройшла заміна ж на ш), *Солóмка* (Млт Ів), *Степан′íка* (Плм Шц), *Степáнка* (Лтв Ів, Грх Лбм); **-н′-а:** *Зóн′а* < Софія (Уст В-В), *Мáн′а* (Бжн, Лтв, Млт, Нв Лшн Ів, Лск, Уст В-В, Брж, Глв, Грх, Збж, Мшв, Ст Смл Лбм), *Палáгна* (Збж Лбм), *Парáн′а* (Збж Лбм), *Сóн′а* (Бжн, Лтв Ів, Уст В-В, Свт Шц); **-с′-а:** *Антóс′а* < Антоніна (Плм Шц), *Гал′íс′а* < Галина (Мшн Лбм), *Зóс′а* < Зоя, Софія (Уст В-В, Мшв Лбм, Злс, Плм, СвтШц), *Йарúс′а* (Бжн Ів, Мшн Лбм), *Кáс′а* (Бжн Ів, Брж Лбм), *Л′ýс′а* (Бжн, Лтв, Млт, Нв Лшн Ів, Ст Смл Лбм, Свт Шц), *Орúс′а* < Орина (Свт Шц), *Тóс′а* < Тоня (Мшн Лбм); **-ун′-а:** *Варýн′а* < Варка < Варвара (Грх Лбм), *Грýн′а* < Грипина, Горпина (Збж Лбм), *Кс′ýн′а* < Ксеня (Брж, Глв Лбм), *Марýн′а* < Марія (Брж Лбм); **-ус′-а:** *Йарýс′а* < Ярина (Бжн Ів), *Марýс′а* (Бжн, Лтв, Нв Лшн Ів, Лск, Уст В-В, Брж, Глв, Грх, Збж, Мшв, Ст Смл Лбм, Пдм, Плм, Свт Шц), *Павлýс′а* < Павлина (Лтв Ів); **-ут-а:** *Окс′ýта* < Оксана (Брж Лбм); **-х-а:** *Йевдóха* ‖ *Йівдóха* < Євдокія (Бжн Ів,

Мшн Лбм), *Хри́ха* < Христя (Мшн Лбм); **-ц′-а:** *Ва́рц′а* < Варвара (Мшн Лбм), *Га́пц′а* < Гапка (Збж Лбм), *Да́рц′а* < Дарка < Дарія (Грх Лбм), *До́мц′а* < Домна (Плм Шц), *Та́ц′а* < Таня (Грх Лбм); **-ш-а:** *Йівдо́ша* < Явдоха (Мшн Лбм), *Па́ша* < Парася < Парасковія (Збж Лбм); **-шк-а:** *Анто́шка* < Антоніна (Бжн Ів), *Йевдо́шка* || *Йавдо́шка* ‖ *Йівдо́шка* < Явдоха (Мшн Лбм, Свт Шц), *Мела́шка* ‖ *Мала́шка* < Меланія (Бжн, Лтв Ів, Злс, Пдм, Плм, Свт Шц), *Мару́шка* < Маруся < Марія (Млт Ів, Глв Лбм), *Ф′ідо́шка* < Федося < Феодосія (Збж Лбм).

Отже, серед усічень із суфіксацією найбільшу продуктивність виявляє суфікс *-а (суфікс-флексія), -к-а, -с′-а, -шк-а*.

Зауважимо, що для творення чоловічих варіантів імен використано значно меншу кількість словотворчих засобів, пор.: продуктивні суфікси: *-к-о, -с′, -шк-о,* малопродуктивні суфікси *-ік, -н′, -х-а, -ш-а, -шк-о,* всі інші непродуктивні.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Антропонімікон досліджуваної території вирізняється різноманітністю варіантів жіночих імен. Кожен варіант, утворений за допомогою суфіксації та усічення з комбінаціями, збагачений пестливими, згрубілими чи нейтральними суфіксами, що найчастіше стосуються конкретних носіїв імені. Більшість таких варіантів жіночих імен ідентифікують конкретну особу (напр.: *Вал′о́па, Ва́рц′а*, *Васил′і́ка, Гал′і́с′а, Гал′о́ца, Ган′о́с′а, Да́рц′а*, *До́мц′а*, *Та́ц′а, Лейа́нка, Ман′і́ца, Мари́с′а, Наст′о́на, Н′у́с′а* < Гануся*, Н′у́ха* < Танюха*, Соло́мка, Степан′і́ка, Та́н′ч′а, Та́ц′а, Хри́ха* та ін.).

Серед зафіксованого матеріалу виявлено запозичення з російської мови у мовленні молодшого та середнього покоління (напр., *Аня, Даша, Ксюша, Лєна, Паша, Саша* та ін.) та їхні варіанти.

Для творення демінутивних варіантів використано 23 суфікси, що надають імені здрібніло-пестливий відтінок: *-ав-а, -ан′-а, -ас′-а, -аш-а, -ен′к-а, -ечк-а, -ик, -ин-а, -ин′к-а (-ін′к-а), -ис′-а, -ічк-а, -к-а, -ок, -он′к-а, -очк-а, -шк-а, -ун-а, -ул′-а, -ус′-а, -уш-а, -ц′-а, -чик, -шк-а*; 19 суфіксів із згрубілим відтінком: *-ар-а, -ах-а, -ел′к-а, -ен′-а, -з-ел′-а, -ис′к-о, -их-а, -ишч-е, -ік-а, -іс′к-а, -іц-а, -оп-а, -ос′-а, -оц-а, -ох-а, -ур-а, -ут-а, -ух-а, -х-а*.

Нейтральними щодо емоційного забарвлення є варіанти імен із суфіксами *-′а, -дз′-а* (*Га́ндз′а*), *-ин-а, -н′-а, -с′-а*. А варіанти із суфіксом *-к-а* у деяких говірках повністю втратили пестливість, набувши нейтрального або навіть згрубілого відтінку, напр.: *Ва́рка, Га́пка, Го́л′ка, Ода́рка.*

Серед жіночих варіантів імен виявлений високопродуктивний словотвірний тип з суфіксами *-к-а, -очк-а, -ус′-а*, продуктивний *-ечк-а, -ічк-а, -он′к-а, -ун′-а, -уш-а, -чик*, малопродуктивний *-ен′к-а, -ін′к-а, -ох-а, -ул′-а, -ц′-а*. За допомогою апокопи із суфіксацією утворено варіанти імен продуктивного типу: *-с′-а*, малопродуктивного: *-н′-а, -ц′-а, -шк-а*. Всі інші суфікси непродуктивні.

Отже, прибузькі жіночі варіанти імен здебільшого утворені за допомогою суфіксації, усіченим та усічено-суфіксальним способами, лише зрідка використано запозичення іншомовних варіантів імен.

Вважаємо за доцільне в подальшій розвідці виявити словотвірні особливості чоловічих варіантів імен із цієї території, які, зазвичай, менш емоційні, насичені прямолінійністю.

Список використаної літератури

1. Богдан С. К. Варіанти власних імен у прибузьких говірках / С. К. Богдан // Проблеми регіональної ономастики : Тези доповідей і повідомлень наук. семінару. – К, 1994. – С. 9–10.

2. Словник варіантів власних імен північно-західної України. А–Я. / упоряд. Г. Л. Аркушин. – Луцьк : Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. – 370 с.

Умовні скорочення назв районів та населених пунктів

В-В Володимир-Волинський
Ів Іваничівський район
Лбм Любомльський район
Лк Локачинський район
Шц Шацький район
Бжн Бужанка
Брж Бережці
Глв Головне
Грх Гороховище
Збж Забужжя
Злс Залісся
Зпл Запілля
Лск Ласків
Лтв Литовеж
Мшв Машів
Мшн Мшанець
Нв Лшн Нова Лішня
Пдм Підманево
Плм Пульмо
Свт Світязь
Ст Смл Столинські Смоляри
Уст Устилуг

Нестерчук Оксана. Словообразование женских вариантов имен в прибугских говорах. В статье проанализировано создание женских вариантов имен прибужан, возникших в результате суффиксации полной и усеченной основы официальных имен, усечения и усеченно-суффиксальных способов с их различными комбинациями. Кроме этого, обнаружены дериваты лексического образования.

Женский репертуар по большей части совпадает с общеукраинским именным словообразованием. В то же время зафиксированы единичные варианты, которые принадлежат конкретному носителю имени с самыми разнообразными средствами выражения.

Для образования деминутивних вариантов использованы 23 суффикса, которые придают имени уменьшительно-ласкательных оттенки значения: -ас′-а, -ечк-а, -ик, -ичк-а, -к-а, -он′к-а, -ул′-а, -шк-а и др.; 19 суффиксов с отрицательным оттенком: -ар-а, -ис′к-о, -ик-а, -оп-а, -ут-а, -х-а и др. Нейтральными относительно эмоциональных оттенков являются варианты имен с суффиксами -′а, -дз′-а, -ин-а, -н′-а, -с′-а.

Собранный материал показал, что чаще всего варианты имен жителей этой территории образованы с помощью суффиксации и усечением с суффиксом с разными комбинациями. Не обнаружены редупликации.

Ключевые слова: женские варианты имен, ласкательные, нейтральные суффиксы, продуктивные типы.

Nesterchuk Oksana. Word Formation in Female Version of the Name in the Dialects Bug. The article analyzes the creation of women's names prybuzhan variants that arose as a result of suffixation of complete and truncated basis of official names, truncation and truncated suffix-ways with their various combinations. In addition, derivatives revealed lexical creation.

A womanish repertoire mostly coincides with zagal'noukrainskim nominal creation. At the same time, single variants which belong to the concrete transmitter of the name with the most various facilities of expression are fixed.

For creation of deminutivnikh variants 23 suffixes which give the name a zdribnilo-pestliviy tint in a value are used: -as′-a, -echk-a, -ik, -ichk-a, -k-a, -on′k-à, -ul′-a, -shk-a and others; 19 suffixes are with shrublet shade: -ar-a, -is′k-o, -ik-a, -op-a, -ut-a, -kh-a but other. Neutral in relation to the emotional colouring are variants of the names with suffixes -′à, -dz′-à, -in-a, -n′-à, -s′-à.

Our material rotined that more frequent all the variants of the names of habitants of this territory are formed by a suffix and truncating with a suffix with different combinations. Not found out reduplikacii.

Key words: womanish variants of the names, tender, increased shrub, neutral suffixes, productive types.

Стаття надійшла до редколегії 23.04.2015